

"НЕПІЗНАНІ ШЛЯХИ НЕВІРКОВА: КРАЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ"

Краєзнавство – наука про вивчення рідного краю. Пізнання краю в кожній людині починається з раннього віку з риси освоєння довкілля, навколишньої землі, знаттєлюбності.

С. Рудницький писав, що зразком знаттєлюбності, збереженої упродовж життя може і повинен бути селянин, який прекрасно знає, може оповісти про рідні гори і долини, про ліси і проліски, шляхи і стежини, поля і луки...

В Корецькому районі, за 52 км від Рівного розміщене село Невірків, про яке в літературних джерелах знаходимо досить бідні відомості, тим паче в області краєзнавства. Сучасних праць про Невірків практично немає. Проаналізувавши інформацію в літературі, а також Державному архіві Рівненської області, зібравши краєзнавчі відомості про село, спілкуючись з його старожилами, я вивчила краєзнавчу історію Невіркова від витоків до сучасності.

В давнину цей населений пункт відносився до Волинського воєводства Рівненського повіту Межирицької волості.

За "Словником української мови XIV-XV століть"[7] перша згадка про село належить до 1463 року. У "Історії міст і сіл УРСР. Рівненська область"[3] вказується, що перша письмова згадка про село датується 1577 роком.

Походження назви села Невірків за документальними свідченнями має два варіанти:

- "село було засноване межирицьким посадником Немиром. Породив нас пан Невір. У 1660р. у Невіркові народився пан Рокшинський, який заснував осаду Рокшинська воля або Роксоволя, але ця назва утратилась, зате Невірків, іменований колись Невіровом зберігся до наших днів" [5;103];

- "селяни знищили родину пана Малинського. Звідси і Невірків, бо у пана були невірні слуги" [7; арк. 3].

За народними переказами назва села Невірків походить від слова "невіри". Старожили села говорять, що колись давно, "ще за панів", люди не довірили панам, їхнім марним обіцянкам. Тому пани прозвали населення невірами, а саме село Невірковом.

В кінці XIX ст.. було в Невіркові 92 будинки і 1.380 жителів [11;134]. На 1973р. в селі налічувалося 675 дворів та 2221 чол. населення. На даний час в Невіркові 624 двори, проживає 1387 чол.

Площа села становить 2777.30 га.

Невірків межує з селами:

на заході – Мечево, Вовкушів Гоцанського району;

на сході – Щекічин, Совпа;

на півночі – Жорнівка

на півдні – Дивень.

На території села знаходиться дві школи (початкова і середня), храм Пресвятої Параскеви московського патріархату, на цвинтарі якого в 1896р. похований о. Володимир, а також його дружина Євдокія, сільська бібліотека, відділення зв'язку, лікарська амбулаторія, сільська рада, в підпорядкуванні якої знаходиться село Жорнівка, три крамниці, кафе.

Історико-архітектурною пам'яткою села є домініканський костел, побудований у 1807р. Яном Стецьким на місці старого дерев'яного храму при домініканському монастирі, заснованому наприкінці XVII ст. Костел знаходиться в центрі села, зараз перебуває в аварійному стані.

Місцеві жителі завжди відзначалися мужністю та відвагою. У травні 1910 року в селі відбувся страйк робітників цукрових плантацій. Страйкарі вимагали підвищення заробітної плати. Радянську владу проголошено в січні 1918р. За часів панування буржуазно-поміщицької Польщі в 1922р. жителі села самочинно почали орати землі, які були безплатно передані осадником.

З цього приводу в "Протоколі Межирицького постерунку державної поліції, складеному на заяву польського осадника з приводу захоплення селянами земель, які передані осадником у селі Невірків Ровенського повіту" згадується про таких селян як Герасима Жильчука, Митрофана Ковальчука, Тихона Жильчука і Тимофія Жильчука.

На фронтах Великої Вітчизняної війни з ворогом билися 192 чоловіка, 75 воїнів загинули смертю хоробрих. Урядовими нагородами за бойову доблесть відзначено 116 чоловік.

Провідними заняттями жителів як в давнину, так і на сьогоднішній день є землеробство і скотарство. Жителі села займалися бджільництвом, рибальством, збиранням грибів, ягід. Досить поширеними були вишивка, в'язання, бондарство, ковальство, чинбарство, шевство, ткацтво, прядіння. Варто зазначити, що на теперішній час в селі активно займаються вишивкою, в'язанням, а також зустрічаються поодинокі випадки бондарства.

Невірків – надзвичайно мальовниче село, що вражає своєю дивовижно красивою природою. Через територію села протікає річка Корчик, яка впадає у Случ. В самому центрі Невіркова знаходиться великий став, що служить місцем для відпочинку місцевих жителів, а також для ловлі риби.

В давнину на околиці села знаходилася криниця. Нині вона відновлена. Біля неї побудовано фігуру-хрест з бесідкою, де досить часто зупиняються перехожі, щоб напиться води. За селом, біля лісу б'є цілюще джерело. Люди називають його "криничкою". Вважається, що вода з "кринички" має лікувальні властивості. Кожен, хто знаходиться поблизу джерела обов'язково старається напиться води або й з собою взяти. А також на окраїні села є брід, що в народі називають "прірвою", де велика круча води і б'ють підземні джерела.

Ще багато цікавинок, які потребують обов'язкового вивчення притаїла в собі невірківська природа.

На мою думку, Невірків – дивовижне село. Шкода, що сучасні дослідники-краєзнавці не звертають на нього увагу. Але будемо сподіватися, що з часом про це село з'являться публікації і багато хто зможе довідатися про цей чудовий край.

Варто згадати публікації в пресі про населений пункт.

Про Невірків писали:

1. Лановець Є. Йшов юнакові двадцятий. – "Радянське життя" (Гоща), 1965р., 12 жовтня, де розповідається про Р. Приходька з села Невірків, якого вбили бандерівці.
2. Олексійчук С.Щедра палітра земляка. – "Жовтневі зорі" (Корець), 1983р., 29 вересня – про самодіяльного митця з с. Невірків Д.П. Ткачука.
3. Ткачук С. Що в силах постійної. – "Жовтневі зорі" (Корець), 1977р., 8 січня – про роботу постійної комісії Невірківської сільської Ради.
4. Яноші В. Пішла з життя нескореною. – "Зміна", 1976р., 7 березня – про учасницю партизанської боротьби на Рівненщині, яка загинула в 1943році від рук оунівців Т. Ярчук.
5. Яноші В. Чемпіони живуть в селі. – "Зміна", 1973р., 24 листопада – про організацію фізичного виховання школярів в Невірківській середній школі.

А також про село Невірків згадується в документальній повісті Миколи Струтинського "На берегах Горини и Случи", що увійшла в збірку "Шла война народная".

Література

1. Архив Юго-Западной Росии. Т. 5.Ч. 4. Акти о мнимом крестьянском восстании в юго-западном крае в 1789р. – К., 1902. – С. 283-300.
2. Баранович О. Залюднення України перед Хмельниччиною. Ч. 1. Волинське воєводство. – К., 1931. – С. 12, 43.
3. Історія міст і сіл УРСР. Рівненська область.
4. Панасенко О., Якубець Л. Корець і Кореччина: історія. – Луцьк, 2000. – С. 92, 102.
5. Пура Я. Походження назв населених пунктів Ровенщини. – Львів, 1990. – С. 103.
6. Ричков П. Дорогами южной Ровенщини. – М., 1989. – С. 23.
7. ДАРО, Ф.687, оп.1, од.зб.167, арк..3.

8. Стецький Т. З бору і степу. – 1888. – С. 125.

9Словник української мови XIV- XV ст. Т. 2. – К., 1978. – С. 32.

10. Теодорович Н. Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархи. – Почав, 1888. – С. 61.

11. Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся. – Т. 2. – Вінніпег, Канада, 1986. – С. 134.

Взято з http://oblmus.ucoz.ua/publ/nepiznani_shljakhi_nevirkova_kraeznavchij_aspekt/1-1-0-10